

Території пріоритетного розвитку як форма активізації інвестиційної діяльності в гірських зонах України

Проведено аналіз рівня економічного розвитку гірських районів України, зроблено висновки щодо необхідності вжиття заходів з їх державної підтримки та створення робочих місць для місцевого населення. Обґрунтовано потребу та шляхи запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності у гірських зонах з наданням їм статусу територій пріоритетного розвитку.

Ключові слова: гірські зони, економічний розвиток, інвестиційна діяльність, території пріоритетного розвитку.

Розвиток глобалізаційних процесів ставить усе гостріші екологічні, економічні, соціально-демографічні, етнокультурні виклики щодо гірських регіонів. Протистояння їм стає все актуальнішим завданням. Всесвітній гірський форум, що відбувся у 2000 р. у Шамбері (Франція), всебічно розглянув економічні, екологічні, соціально-політичні питання розвитку гірських регіонів і прийняв «Хартію гірських народів», яка націлювала гірську політику на виконання трьох умов: 1) гірські території повинні знайти місце в суспільстві, зберігаючи свою унікальність; 2) гірські території повинні прийняти виклик відкритості та економічного змагання, а також зміни умов торгівлі на свою користь; 3) гірським територіям необхідно зберегти контроль за станом довкілля та управління природними ресурсами з урахуванням не лише необхідності, але й від імені національної і світової спільноти [1].

Ці основні напрями гірської політики знайшли своє відображення у низці міжнародних документів, стороною яких є й Україна, зокрема у прийнятій у 2003 р. Рамковій конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат (Карпатська конвенція), яка введена в дію відповідно до Закону України «Про ратифікацію Карпатської конвенції» №1672 від 7 квітня 2004 р.

На теперішній час гірська політика в Україні регламентується трьома основними законодавчо-нормативними актами: Законом України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» (від 15 лютого 1995 р.), Постановою Кабінету Міністрів України «Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських» (від 11 серпня 1995 р. №647), Постановою Кабінету Міністрів України «Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах» (від 11 серпня 1995 р. №648). Вищезгаданий Закон декларує дві форми державної підтримки гірських населених пунктів.

Статтею 3 Закону передбачаються державні гарантії соціально-економічного розвитку населених пунктів, яким надано статус гірських. Серед них виділення бюджетних коштів на розвиток і зміцнення матеріально-технічної бази пасажирського транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, електричних мереж, систем теле- і радіотрансляції, газифікації та розробки місцевих газових і нафтових родовищ, освіти, охорони здоров'я, культурно-побутового та торговельного обслуговування, а також фінансування заходів для поліпшення родючості земель,

розвитку та використання туристичних, рекреаційних і лікувальних можливостей гірського регіону; здійснення заходів щодо будівництва об'єктів виробничої і соціальної інфраструктури.

Згідно зі ст. 6 Закону, встановлено пільги громадянам, яким надано статус особи, що проживає і працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського.

Аналіз дії Закону показує, що передбачені ст. 3 Закону державні гарантії соціально-економічного розвитку гірських територій не забезпечуються, а орієнтування на пряму державну підтримку соціально-економічного розвитку гірських територій переважно за рахунок бюджетних асигнувань є малоефективним і потребує доповнення у частині запровадження стимулів для припливу інвестицій з небюджетних джерел, створення сприятливих умов для підприємницької діяльності з метою кардинального вирішення проблем зайнятості місцевого населення. *Шляхом для розв'язання такого завдання слід розглянути запровадження на гірських територіях спеціального режиму інвестиційної діяльності*, з допомогою якого стимулюватиметься залучення інвестицій у пріоритетні види економічної діяльності, сумісні з екологічними особливостями гірських територій, їх природно-ресурсною базою, традиціями господарювання.

Передбаченою чинним законодавством формою вирішення завдань стимулювання інвестиційної діяльності на окремих територіях в Україні є *введення спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку* (Господарський Кодекс України, ст. 415) [2].

Науково-методологічні та практичні питання запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Україні стали предметом досліджень В. Пили, О. Чмир, В. Загороднього, Г. Румянцевої та ін [3-5].

Фактичне призупинення з 2005 р. дії преференційного інвестиційного режиму в Україні знизило науковий інтерес до цього вкрай важливого інструмента активізації економічного розвитку. Слід вважати це помилковим і невиправданим, зокрема щодо гірських територій.

Окремі гірські зони в Україні мають досвід використання спеціального режиму інвестиційної діяльності. На Закарпатті преференційний інвестиційний режим був запроваджений згідно із Законом України від 24.12.1998 р. №357 «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області» і діяв у період з 1998 р. по 2004 р. На територіях пріоритетного розвитку (ТПР) у Закарпатті за цей час було затверджено 99 інвестиційних проектів, з яких 75 реалізовувалися. Сума отриманих інвестицій склала 233,3 млн. дол. США, з них 208,9 млн. дол. США – іноземні [6]. З 2005 р. дія Закону була фактично зупинена, що не лише призвело до згорання інвестиційної активності у регіоні (за наступні п'ять років в області не зареєстровано жодного нового інвестиційного проекту), а й спричинило зниження інвестиційної репутації держави. Практику використання спеціального інвестиційного режиму на територіях пріоритетного розвитку необхідно поновити.

Метою даного дослідження є обґрунтування доцільності та необхідності створення територій пріоритетного розвитку у гірських зонах України. Воно включає оцінку соціально-економічного становища гірських районів та концептуальні основи створення ТПР.

Оцінка соціально-економічного середовища гірських зон. За рівнем економічного розвитку гірські території в областях України значно поступають-ся середнім показникам. Це засвідчує проведений аналіз, що ним охоплено по два адміністративні райони з найбільшою кількістю гірських населених пунктів та часткою гірських територій кожного з гірських регіонів України – Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька області та АР Крим (табл. 1). *Особливо низькими виявилися показники економічного розвитку адміністративних районів, усі населені пункти яких належать до гірських – Воловецький та Міжгірський райони Закарпатської області, Верховинський район Івано-Франківської області, Сколівський та Турківський райони Львівської області, а також Путильський район Чернівецької області. Вони першочергово потребують застосування інструментів, що забезпечують зростання інвестиційної привабливості.*

Проведені розрахунки індексів економічного розвитку цих районів (розраховані як співвідношення обсягів за тим чи іншим показником у розрахунку на одиницю населення в районі до відповідного питомого показника по області) демонструють вкрай низький рівень їх економічного розвитку, з чим пов'язані гострі проблеми зайнятості місцевого населення, які потребують розв'язання.

Індекс обсягу реалізованої продукції промисловості, розрахований згідно з даними за 2010 р., у них коливається від 0,168 у Сколівському районі Львівської обл. (у 6 разів нижчий від середньообласного) до 0,005 у Турківському районі Львівської області (у 200 разів нижчий від середньообласного). Показник індексу капітальних інвестицій коливається від 0,770 у Сколівському до 0,188 у Турківському районі (у 5 разів нижчий від середньообласного); вантажообороту автотранспорту від 0,706 у Путильському до 0,055 у Турківському районі (у 18 разів нижчий від середньообласного); обсягу експорту-імпорту товарів від 0,487 у Сколівському до 0,080 у Турківському районі (в 12,5 разу нижчий від середньообласного); прямих іноземних інвестицій від 0,367 у Міжгірському до нульового значення у Путильському та Турківському районах; обсягу реалізованих послуг від 0,244 у Сколівському до 0,035 у Путильському районі (в 28 разів нижчий від середньообласного); роздрібного товарообороту підприємств від 0,424 у Сколівському до 0,074 у Верховинському районі (в 13,5 разу нижчий від середньообласного); розвитку підприємництва від 0,141 у Сколівському до 0,068 у Турківському районі (в 16 разів нижчий від середньообласного).

Лише показники розвитку лісового та сільського господарства у гірських районів вищі від середньообласних, розрахованих на одиницю населення, що природно, враховуючи фактичну відсутність лісо- та сільськогосподарської діяльності на найбільш заселених міських територіях. Разом з тим, за питомими показниками розвитку сільського господарства гірські райони значно поступаються рівнинним. Зокрема, за обсягом продукції сільського господарства у розрахунку на 1 особу Сколівський район удвічі, а Турківський в 1,3 разу поступаються середньому значенню по сільських районах області, займаючи серед них відповідно останнє 20 та 17 місця. При цьому спостерігається тенденція до зменшення продукції сільського господарства у гірських районах в абсолютному та відносному значенні. Так, обсяг продукції сільського господарства у порівняльних цінах у 2010 р. до 2005 р. склав у Сколівському районі 79,3%, а частка району у

Таблиця 1

Індекси економічного розвитку гірських районів України 2010 р.*

Райони	Обсяг реалізованої продукції промисловості	Продукція сільського господарства	Обсяг продукції лісового господарства	Капітальні інвестиції	Вантажооборот автотранспорту	Обсяг експорту-імпорту товарів	Прямі іноземні інвестиції	Обсяг реалізованих послуг	Роздіючий товарооборот підприємств	Розвиток підприємства (обсяг реалізованої продукції/послуг СПД)
<i>Закарпатська область</i>										
Воловецький	0,051	1,163	3,250	0,354	0,067	0,346	0,245	0,130	0,402	0,105
Міжгірський	0,126	1,097	1,743	0,422	0,170	0,102	0,367	0,185	0,226	0,100
<i>Івано-Франківська область</i>										
Косівський	0,041	0,932	0,311	0,549	0,249	0,014	0,0009	0,041	0,113	0,167*
Верховинський	0,026	1,364	3,642	0,338	0,062	0,078	0,147	0,186	0,074	0,094*
<i>АР Крим</i>										
Бахчисарайський	0,766	0,911	3,394	0,718	0,552	0,147	0,180	0,213	0,318	0,355
Білогірський	0,139	1,145	4,407	0,515	1,179	0,038	0,152	0,080	0,378	0,219
<i>Львівська область</i>										
Сколівський	0,168	0,896	14,996	0,770	0,132	0,487	0,004	0,244	0,424	0,141
Турківський	0,005	1,365	3,694	0,188	0,055	0,080	0,000	0,056	0,088	0,068
<i>Чернівецька область</i>										
Вижницький	0,378	0,822	4,384	0,782	0,145	0,642	1,627	0,069	0,282	0,306
Путільський	0,113	0,691	8,568	0,721	0,706	0,351	0,000	0,035	0,092	0,123

* Розраховані за даними головних управлінь статистики областей та АР Крим як співвідношення питомих значень показників районів (на одиницю населення) та питомих середньообласних значень.

** За даними на 2009 р.

за цим показником в області зменшилася з 2,2% до 1,7%. У Турківському районі продукція сільського господарства за цей же період зменшилася на 17,1 %, а частка району знизилася з 3,4% до 2,7%.

За період 2005-2010 рр. зменшилася частка гірських районів і в обсягах реалізації промислової продукції (Сколівського району з 0,4% до 0,3%, Турківського – з 0,03% до 0,01%).

Фактично гірські райони мають перевагу перед рівнинними тільки за питомими показниками розвитку лісового господарства, частка якого у валовій доданій вартості в областях не перевищує 1 % і не може забезпечувати економічне благополуччя місцевого населення.

Окремі позитивні зрушення в економічному житті гірських районів спостерігаються у сфері послуг, насамперед у районах активного розвитку туристично-рекреаційної діяльності. Однак тільки у Сколівському районі темпи приросту обсягу реалізованих послуг за 2005-2010 рр. перевищували середньообласні показники. В інших гірських районах були нижчими.

Таким чином, економічне середовище у гірських районах не лише не поліпшується, а й демонструє тенденції до подальшого відставання.

Основою кардинального поліпшення ситуації та стимулюючим чинником зростання слід розглядати прискорений розвиток економічної діяльності на гірських територіях за рахунок екологічно безпечних виробництв, орієнтованих на місцеві природні та людські ресурси, а також інфраструктурних об'єктів і сфери послуг. Вирішення цього завдання неможливе без створення сприятливих умов для залучення необхідних інвестиційних ресурсів.

Слід зазначити, що гірські райони України, які характеризуються низьким рівнем економічного розвитку, володіють при цьому вагомим природно-ресурсним та соціально-демографічним потенціалом, що демонструє табл. 2.

Гірські райони мають значно вищі середніх по регіону питомі показники забезпечення сільгоспугіддями (переважно сіножаті і пасовища) та лісопокритими площами. Високими є показники кількості населення, не зайнятого трудовою діяльністю. Кількість зареєстрованих безробітних у районах становить 3,2 тис. осіб, або 15,6% від наявної кількості найманих працівників. Фактична кількість незадіяних трудових ресурсів є вищою. Наприклад, у Воловецькому та Міжгірському гірських районах Закарпатської області кількість зареєстрованих безробітних становить 1027 осіб, однак при цьому кількість населення, не зайнятого трудовою діяльністю, зареєстрованого центрами зайнятості у цих районах, становить 5669 осіб. Всього по шести аналізованих гірських районах чисельність не зайнятого трудовою діяльністю населення у працездатному віці становить близько 15 тис. осіб. Переважну більшість з них складає контингент трудових мігрантів, які успішно працюють на економіку інших країн.

Проведений аналіз дає підстави для висновку про необхідність запровадження спеціального інвестиційного режиму у гірських районах. Вона зумовлюється:

- низькими економічними показниками територіального розвитку цих районів, значним відставанням від рівнинних;
- дефіцитом робочих місць, наявністю великої кількості незайнятого населення;
- низькими показниками розвитку підприємництва, ділової активності;
- гостро вираженими тенденціями до зовнішньої трудової міграції місцевого населення, що загрожує втратою найбільш економічно активної та інтелек-

Таблиця 2

Основні соціальні та природно-ресурсні показники гірських районів, 2010 р.

Райони	Територія, кв. км	Населення, тис. осіб	Кількість найманих працівників, тис. осіб	Кількість зареєстрованих безробітних, осіб	Площа с/г угідь, тис. га	Площа ріллі, тис. га	Площа лісів, тис. га.
Воловецький	544 (4,3%)*	24,3 (2,0%)	2,8 (1,2 %)	471 (3,4%)	13,4 (3,3%)	5,5 (2,8%)	36,4 (5,0%)
Міжгірський	1166 (9,1%)	48,2 (3,9%)	4,8 (2,1 %)	556 (4,0%)	28,6 (7,1%)	8,0 (4,1%)	76,9 (10,9%)
Верховинський	1250 (9,0%)	29,5 (2,1%)	3,9 (1,5 %)	432 (2,5%)	32,1 (6,6%)	0,9 (0,03%)	86,1 (13,5%)
Сколівський	1471 (6,7%)	47,2 (1,9%)	6,9 (1,1%)	503 (1,9%)	26,1 (2,5%)	12,2 (1,7%)	104,9 (15,1%)
Турківський	1193 (5,5%)	50,3 (2,0%)	5,5 (0,9%)	711 (2,6%)	32,0 (3,1%)	13,7 (1,9 %)	68,0 (9,8%)
Путильський	884 (10,9%)	25,7 (2,8%)	3,5 (2,1%)	524 (5,0%)	23,7 (5,3%)	1,2 (0,4%)	55,7 (21,7%)
Всього	6508 (11,5%)**	225,2 (3,7%)**	20,5 (1,6%)**	3197 (4,7%)**	155,9 (6,6%)**	41,5 (2,6%)**	428,0 (18,5%)**

* Тут і надалі в дужках – відсоток до показника області.

** Відсоток до сумарного показника регіону (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька області).

туальної верстви населення, носіїв традиційної культури господарювання горах та їх унікальної етнокультурної спадщини;

- низькою інвестиційною привабливістю через ускладнені природно-економічні умови ведення господарської діяльності на гірських територіях, підвищення котрої потребує преференційних засобів.

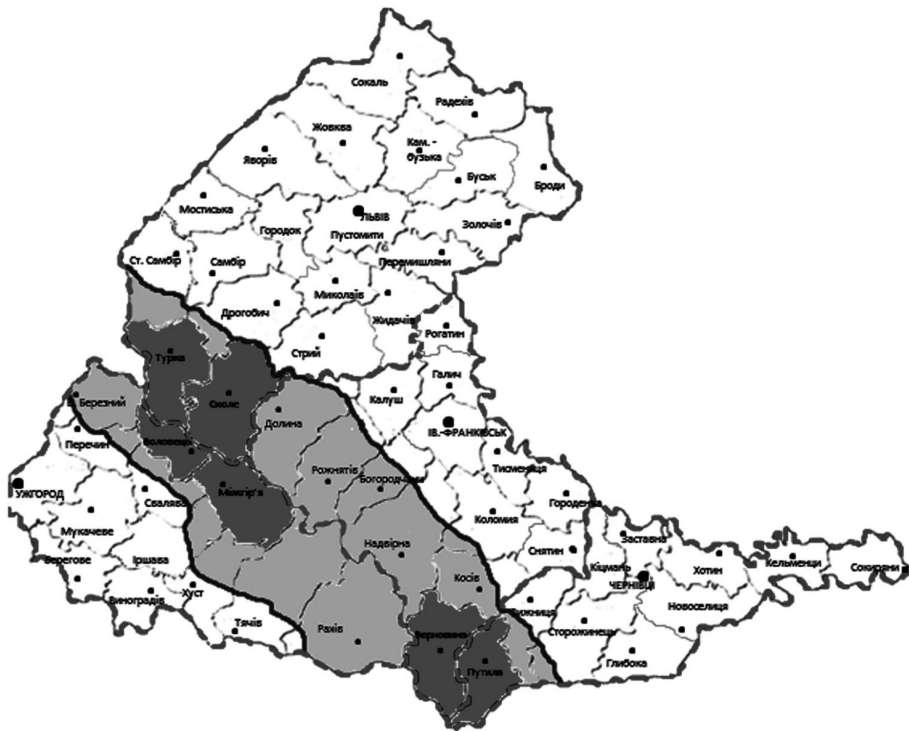
Разом з тим, гірські райони володіють сприятливими передумовами розвитку для низки видів економічної діяльності:

- сільськогосподарськими угіддями для розвитку тваринництва, органічного землеробства;
- запасами лісосировини, включаючи деревину та продукти побічного лісокористування;
- гідроенергетичними ресурсами;
- ресурсами питних та лікувальних мінеральних вод;
- окремими видами мінерально-сировинних ресурсів;
- відповідними господарськими навичками місцевого населення в аграрному, лісовому, будівельному секторах, народних художніх промислах, туристично-рекреаційному обслуговуванні;
- значною кількістю незайнятого місцевого населення;
- наявністю транспортної мережі, в т.ч. з виходами до міжнародних транспортних коридорів.

Створення територій пріоритетного розвитку із запровадженням на них спеціального режиму інвестиційної діяльності сприятиме подоланню низки негативних соціально-економічних тенденцій, що стали характерними для гірських територій в Україні.

Концептуальні основи створення територій пріоритетного розвитку у гірських регіонах України. Спеціальний режим інвестиційної діяльності на гірських територіях в Україні пропонується запровадити у два етапи. На першому етапі у районах, усі населені пункти яких отримали статус гірських: Воловецький та Міжгірський райони Закарпатської області, Верховинський район Івано-Франківської області, Сколівський та Турківський райони Львівської області, а також Путильський район Чернівецької області (рис. 1). На другому етапі з урахуванням результатів функціонування ТПР у вищевказаних районах варто поширити дію спеціального режиму інвестиційної діяльності на окремі гірські території інших районів.

Запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності при цьому необхідно спрямувати на розвиток економіки гірських районів з орієнтацією на га-

ЕТАП I –

1. Турківський район
2. Сколівський район
3. Воловецький район
4. Міжгірський район
5. Верховинський район
6. Путильський район

ЕТАП II (інші гірські території) –

- Умовні позначення:
- — межі областей
 - — межі районів
 - — границя гірських територій

Рис. 1. Етапи створення територій пріоритетного розвитку

лузі і продукцію, що пов'язані з місцевою сировинною базою, трудовими навичками місцевого населення, відповідають високим екологічним стандартам та цілям сталого розвитку.

Пріоритетними напрямками розвитку економіки слід вважати такі, що призводять до результативного стійкого економічного зростання в умовах гірського регіону, а саме:

- дорожнє господарство, системи зв'язку, комунальне господарство та природоохоронна інфраструктура;
- агровиробництво та переробка сільськогосподарської продукції;
- лісове господарство, виробництво виробів з деревини, переробка недеревної лісової продукції;
- туристично-рекреаційна діяльність – об'єкти розміщення, спортивно-розважальні об'єкти, інфраструктура рекреаційних центрів;
- сфера послуг;
- розвиток традиційних народних промислів;
- організація виробництва нових видів високоліквідної екологічно чистої продукції;
- використання нетрадиційних джерел енергії;
- будівництво;
- реконструкція діючих виробництв з переходом на прогресивні екологічно чисті технології.

Перелік пріоритетних видів економічної діяльності для ТПП у гірських районах має встановлювати Кабінет Міністрів України.

Пропонуються такі основні концептуальні підходи при розробці економіко-правового механізму функціонування територій пріоритетного розвитку:

1. Запровадження системи пільг для інвесторів, яка має служити як інструментом компенсації низьких показників інвестиційної привабливості гірських територій, так і рушієм у реалізації їх відносних переваг, що полягають в унікальності та суспільній ролі природно-ресурсного, демографічного, етнокультурного потенціалу гір.
2. Поширення преференційного режиму інвестиційної діяльності на види економічної діяльності та виробництва, які:
 - націлені на створення робочих місць для місцевого населення;
 - орієнтовані на ефективне використання місцевих природних ресурсів;
 - відповідають високим екологічним стандартам і не несуть загрози природним комплексам гір;
 - забезпечують продукування конкурентоспроможних товарів та послуг і сприяють наповненню місцевих бюджетів.
3. Створення територій пріоритетного розвитку з метою досягнення ефекту прискореного економічного розвитку гірських територій, вирівнювання соціально-економічних умов проживання населення гірських та рівнинних територій в Україні, що забезпечуватиме збереження демографічного, етнокультурного й екологічного потенціалу гір.

Метою запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських районах України є залучення інвестицій у пріоритетні види економічної діяльності для підвищення рівня економічного розвитку, створення нових робочих місць, ліквідації диспропорцій у

рівні життя населення гірських районів та населення на рівнинних територіях, уникнення депопуляції гірських територій, втрати етнокультурної спадщини місцевого населення, для розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, збільшення обсягів високоякісних товарів та послуг, створення сучасної виробничої, соціальної, транспортної та ринкової інфраструктури, ефективного використання природних ресурсів гір.

На територіях пріоритетного розвитку пропонується у законодавчому порядку встановити спеціальні митні, податкові режими та механізми відшкодувань і дотацій стосовно затверджених для них інвестиційних проектів (табл. 3).

Очікувані результати запровадження спеціального інвестиційного режиму на територіях пріоритетного розвитку у 6 гірських адміністративних районах наведені у табл. 4.

При визначенні результатів діяльності територій пріоритетного розвитку основні методологічні підходи полягали в наступному:

1. Розрахункова кількість створених робочих місць орієнтується на забезпечення роботою реального контингенту незайнятого населення, що пов'язує своє очікуване місце праці з районом проживання, оціночно – близько 60% не зайнятого трудовою діяльністю населення району, що в середньому відповідає потроєній чисельності офіційно зареєстрованих безробітних (розрахунки проведено на підставі даних на 01.01.2011 р.).
2. Обсяг залучення інвестицій визначався на підставі нормативів вартості створення одного робочого місця у різних галузях економіки (затверджені наказом Держбуду України №13 від 19.07.2002 р.), відкоригованих на коефіцієнт зміни офіційного курсу долара США та національної грошової одиниці України за період 2002–2010 рр. (1,5). Фактичні обсяги інвестиційних вкладень при очевидній заниженості нормативів будуть вищими.
3. Прогнозоване збільшення обсягів виробництва розраховувалося на підставі середньої продуктивності одного робочого місця у промисловому секторі регіону (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька області) в 2010 р.

Таблиця 3

Пропонований режим оподаткування, митного регулювання, відшкодувань і дотацій на територіях пріоритетного розвитку у гірських районах України

Митні пільги	Податкові пільги		Відшкодування і дотації	
	ПДВ	Податок на прибуток	Відшкодування інвестиційних вкладень	Дотації за створення нових робочих місць
Території пріоритетного розвитку				
Звільнення від сплати ввізного мита терміном до 5 років	Звільнення на термін до 5 років	Звільнення на 3 роки; 4-6 роки – 50% діючої ставки оподаткування	10 % обсягу вкладених інвестицій	10 % від діючих в Україні нормативів вартості створення робочого місця

Таблиця 4

Прогнозні макроекономічні показники по територіях пріоритетного розвитку у гірських районах

Назва	Кількість створених нових робочих місць	Обсяг залучених інвестицій, всього, млн. грн.	Приріст обсягів товарного виробництва, млн. грн./рік	Приріст податкових надходжень, млн. грн./рік*	Сума відшкодувань, дотацій, всього, млн. грн.
ТПР у Воловецькому районі Закарпатської області	1500	135,0	215,4	17,3	27,0
ТПР у Міжгірському районі Закарпатської області	1700	153,0	244,1	19,6	30,6
ТПР у Верховинському районі Івано-Франківської області	1300	117,0	186,7	15,6	23,4
ТПР у Сколівському районі Львівської області	1500	135,0	215,4	18,2	27,0
ТПР у Турківському районі Львівської області	2100	198,0	301,5	25,4	39,6
ТПР у Путильському районі Чернівецької області	1600	144,0	229,8	17,7	28,8

* З платежами до цільових соціальних фондів.

- Приріст податкових надходжень та платежів до цільових соціальних фондів визначався на підставі кількості створюваних робочих місць, норм оподаткування доходів фізичних осіб та середнього рівня заробітної плати в областях регіону, а також нормативів відрахувань до цільових соціальних фондів. Обсяг податкових надходжень фактично буде значно більшим з урахуванням екологічного податку, платежів і зборів за використання природних ресурсів, плати за землю
- Сума відшкодувань, дотацій визначалася відповідно до обсягів залучення інвестицій та нормативних витрат на створення одного робочого місця.

Як висновок, варто зазначити, що гірська політика та інструменти її реалізації в Україні потребують значного посилення, насамперед у частині інвестиційного забезпечення економічного розвитку гірських територій. Ефективним шляхом вирішення цього завдання було б запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на створених у гірських районах територіях пріоритетного розвитку. Висвітлені вище результати досліджень могли б бути використані органами місцевого самоврядування та регіональними органами державної влади при ініціюванні прийнят-

тя законодавчих актів та нормативних документів щодо створення ТПР у гірських районах.

Список використаних джерел

1. Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону. – Львів : Поллі, 2007. – С. 42.
2. Господарський Кодекс України. – Режим доступу : <http://www.gospkodeks.in.ua/8.html>.
3. Пила В. Про перспективи спеціальних економічних зон і територій пріоритетного розвитку в Україні / В. Пила, О. Чмир, В. Загородній // Економіка України. – 2002. – №4. – С. 11–16.
4. Чмир О. С. Спеціальні (вільні) економічні зони і території пріоритетного розвитку (науково-методичні аспекти) : [монографія] / О. С. Чмир. – К. : НДЕІ Міністерства економіки України. Східний видавничий дім, 2001. – 276 с.
5. Румянцева Г. І. До питання ефективності функціонування територій пріоритетного розвитку / Г. І. Румянцева // Регіональна економіка. – 2010. – №1. – С. 240–247.
6. Гоблик В. Інвестиційна діяльність у Закарпатській області / В. Гоблик, В. Приходько // Закарпаття. – 2010. – № 2.

Жук П. В. Территории приоритетного развития как форма активизации инвестиционной деятельности в горных зонах Украины.

Проведен анализ уровня экономического развития горных районов Украины и сделан вывод о необходимости осуществления мероприятий по их государственной поддержке, созданию рабочих мест для местного населения. Обоснованы потребность и пути введения специального режима инвестиционной деятельности в горных зонах с предоставлением им статуса территорий приоритетного развития.

Ключевые слова: горные зоны, экономическое развитие, инвестиционная деятельность, территории приоритетного развития.

Zhuk P. V. Territories of Priority Development as the Form of Mountain Areas Investment Attractiveness Stimulation in Ukraine.

The analysis of economic development level of Ukrainian mountain areas is conducted and the conclusions on the necessity of the state maintenance as well as creation of job places for local population are made. The importance and ways of introduction of investment activity special regimen in mountain areas and granting them with the territories of priority development status are considered.

Key words: mountain areas, economic development, investment activity, territories of priority development.

Надійшло 16.06.2012 р.